

"Pariški sklepi razkosanje našega narodnega telesa" - Kardelj

Slika predstavlja veliko ljudsko manifestacijo v predmestju Trsta, katere se je vdeležilo tisoči prebivalcev. Na sliki je videti transparent z napisom: "Pariški sklepi razkosanje našega narodnega telesa".

ZASLUŽILI BI NAJOSTREJŠO OBSODBO ČLOVEŠTVA AKO NE BI ZADALI POSLEDNJI UDAREC
PONOVNI AGRESIJI IN REŠILI NARODE PRED BODOČIM TRPLENEM IN MUKAMI,
KI JIH VOJNA PRINAŠA — KARDELJ

Pariz — Dne 2 avgusta, Edvard Kardelj vodja jugoslovanske delegacije na mirovni konferenci 21. narodov, je podal zelo važen govor. Ko se je pojavil na govorniškem odru, so ga prisotni delegati prisrčno pozdravili. Med drugim v svojem govoru je dejal:

"V novejši zgodovini se je vršilo mnogo vojn in mirovni konferenci. Zgodovina je vsekar več teh konferenc obsodila, ker so postopale polovično in niso uničile vzroke radi katerih se je vodila vojna. Podobne napake so celo olajšale rojstvo novih agresij, novih vojn. Pogodbe miru, ki jih moramo tudi sedaj tukaj napraviti, ne bi smele ponoviti take napake, ker bodočnost bo osvetila vsako stališče, ki je prinešeno in zastopano na tej konferenci, ter bo sodila ne po tem kako fine in sladke so zavite besede, ampak po tem kakšno je bilo njihovo objektivno in stvarno značenje, kakšne posledice so se rodile. Mi bi zaslužili najostrejšo obsodbo človeštva, ako ne bi iskreno težili za tem, da vsaj v mejah, ki jih prožajo mirovni ugovori, o katerih bomo govorili, zadamo odločni udarec agresiji in z tem zavaruemo bodočo generacijo pred mukami in trpljenju, ki jih prinaša z seboj vojna.

Nekateri menijo, da so za sedanjost vojno krivi samo nekateri poedinci z vrhov čerajšnjih fašističnih napadalcev. Toda konferenca ne bi mogla zadati resen udarec v korenine agresiji in vojni, ako bi zastopala tako gledišče. Koreni agresije so razpredeni bolj globoko. Ne bom se podal v neko analizo, kajti vsem je znano, da Hitlerja in Musolinija, ni postavil na površje narod, temveč v prvi vrsti banke, trusti in karteli. Smatram za neobhodno potrebno, da se dotaknem, da je bila glavna manifestacija agresivnih tendenc prejšnja, več ali manj nasilna tendencija za osvajanjem tujih zemelj, za njihovim postopoma ekonomskem in političnem tlačanju, zanikanjem svobode in neodvisnosti narodov, za raztegnitev ekonomskih ekspanzij, ustvarjanjem vazalnih polu-neodvisnih držav z antidemokratskimi režimi itd. Kaj sledi iz vsega tega? Jugoslovanska delegacija smatra, da iz vsega tega sledi kot glavno na tej konferenci, da konferenca udari z vso odločnostjo po osnovnih vzrokih agresije. V primeru z tem, ako ta konferenca res hoče in želi ustvariti čvrsto in trajnejšo bazo za mir med narodi, potem je treba v prvi vrsti, da temelja zruši vse ostanke dominacije Nemčije, Italije in njenih vazalov nad drugimi narodi, da odločno odstrani ne samo ostanke njihove dominacije v teku sedanje vojne, nego ostanke njihovih prej-

šnih osvajanj. Konferenca mora omogočiti narodom, kateri so bili razteženi med razne do večerajšne agresivne države, da se končno združijo in postanejo svobodni. Ona mora to storiti za sigurnost miru na njihovih mejah. Konferenca mora nadalje imeti v vidu, da so osvobodeni narodi res svobodni od vsakega zunanjeja

EDVARD KARDELJ

ekonomskega ali političnega pritiska, od vsakega vmešavanja v notranje zadeve. Poleg tega zemlje, preko katerih je divjala vojna in sovražna okupacija z vsemi strahotami in razdejavanjem, jih je treba oskrbeti z odgovarjajočim odplačilom na račun agresorja, da jih je oropal in ker se same ne morejo dvigniti iz ruševin. To je po mišljenju jugoslovanske delegacije edino pravilna pot, če se hoče, da bo konferenca uspešna. Samo tako bo agresija pravično kaznovana.

Jugoslovanska delagacija smatra, da ne more biti nikakršne popustljivosti napram agresiji in agresivnem imperializmu. Strinja se pa z onimi govorniki, ki pravijo, da je treba pokazati dobro voljo v odnosu napram narodom večerajšnjih agresivnih držav, da bi se jim dala mogočnost demokratičnega prepoveda. Toda dobra volja se mora naslanjati na demokratična in prirodna prava človeka in naroda, kar se pa ne more manifestirati v tem, da se večerajšemu sovražniku popuščata, kjer je vršil in še vrši nasilje nad drugimi narodi. Popolnoma bi bilo nepravilno smatrati, da je mogoče vdobrovoljiti in pripraviti večerajšne agresivne zemlje na pot miru ter demokratičnega sodelovanja na ta način, da bi jim ostal del prej nepravilno dobljenega plena, kakor so n. pr. tuji nacionalni teritoriji. Tako postopanje bi moglo samo poživiti sile agresije in potrditi v njih vero, da je le sila uspešno sredstvo ene

osvajalne politike. Bilo bi največje zlo za konferenco, če bi subjektivni interesi poedinih zavezniških držav začeli potiskati objektivna merila. Razume se, da bi bilo pod takimi uslovi ne mogoče doseči pravičen mir. N. pr. v pogledu jugoslovansko-italijanske meje, predlog mirovne pogodbe z Italijo ki ga je podnesel Svet ministrov za zunanje zadeve, se v glavnem bazira na takozvani francoski črti. Francoska črta je zamenjala etnično črto z takozvanim etničnim ravnovesjem. Francoska črta pomeni negacijo one osnove, za katero so se borili naši narodi v vseobčji borbi proti fašizmu, agresiji in imperialističnega tlačenja. Francoska črta odvzema slovenskemu in hrvatskemu narodu mogočnost, da so združeni z svojima nacionalnima državama, v okvirju

Mirovna konferenca v
objemu številnih
problemov

Pariz — Glasom dnevnih poročil, mirovna konferenca je objeta z številnimi problemi med 21. narodi. Na dosedanjih zasedanjih je prišlo do ostre izmenjave pogledov in stališčem med posameznimi predstavništvi. Dalj časa se je vodila debata o proceduri razprave o mirovni pogodbi za poražene države in je po viharni debati med sovjetskim vnanjim ministrom in ameriškim državnim tajnikom, vzpostavljena harmonija. Posebno se je šlo glede pravila za sprejemanje zaključkov. Kot znano sovjetski vnanji minister je zastopal, da se upošteva dve tretjini večina, med tem ko sta ameriški državni tajnik in zastopnik Avstralije zastopala, da se upošteva enostavna večina.

Konferenca je sklenila zaslusiti zastopnike bivših sovražnih držav kot Italijo, Rumunijo, Madžarsko, Bolgarijo in Finsko, na plenarnih sejah, ki so se vršile zadnjega soboto.

Na večerajšnem zasedanju je prišlo nazaj do viharne debate med ameriškim državnim tajnikom in Andrejem Višinskim, namestnik sovjetskega vnanjega ministra Molotova pri vprašanju razprave misli nad pogodbo z Italijo. Ameriški državni tajnik si je prizadeval omejiti razpravo potem ko je de Gasperi naglašal potrebo, da bi se upoštevale zmerne vojne reparacije napram Italiji. Andrej Višinski je odločno nastopil proti omejevanju razprave in nazval g. Byrnesa kršiteljem že sprejetih pravil. Posebno pa odločno nastopil proti izjavi Gasperija, da se odloži vprašanje Trsta za eno leto.

FLRJ ter prepusti znatni del njihove zemlje ponovnemu tlačanju z strani italijanskega imperializma.

Predlog navedene mirovne pogodbe je odrezal Trst od njegovega jugoslovanskega zaledja. Odvzeti Trst Jugoslaviji, kakor predvideva ta pogodba, se pravi, delati nadaljne napake in krivico. Ona ustvarja nekakšen "koridor med Trstom in Italijo, kateri odvzema Jugoslaviji znaten del Istre, kjer po večini živi jugoslovansko prebivalstvo.

V ekonomskem pogledu mirovna pogodba ne daje Jugoslaviji nobene garancije, da ji bi bila nadoknadena, vsaj v kolikor zdrav razum sprevidi ogromna škoda, ki sta jo povzročili italijanski fašizem in imperializem za časa vojne, ki sta dva in pol leta držala pod okupacijo eno tretjino Jugoslavije. Vse to je tem težje razumeti, če se pri tem ve, da je Jugoslavija v vojni samo z Italijo izgubila nad 400.000 mrtvih. Jasno je torej, da takih uslovov ne more sprejeti država, ki je dala tako ogromne žrtve v borbi proti fašističnim osvajalcem.

Jugoslavija je daleč od zamisli, da bi komur koli naložila svojo voljo. Ona je to dokazala z vsem svojim dosedanjem postopanjem in prav zato jugoslovanska delegacija danes tukaj izjavlja, da ji je edini cilj doseči pravičen sporazum z svojim vojnimi zavezniškimi državami. Samo pod takimi uslovi bi mogle rekomendacije konference imeti realno vrednost pri ustvarjanju mirovni ugovorov. Jugoslovanska vlada in vsi jugoslovanski narodi smatrajo, da so dolžni zavzeti tako stališče pred licem 1.700.000 mrtvih sinov in hčera naše zemlje, ki jih je Jugoslavija izgubila v vojni proti Berlin-Rim osi. V borbi proti sovražniku, so njeni borci padali z čvrsto vero da se borijo za končno osvoboditev svojih narodov, to pomeni za princip, ki so ga v svojih deklaracijah proglasile velike sile za časa vojne. V tem smislu še enkrat izražam tople želje jugoslovanske delegacije, da bi ta konferenca z uspehom obdala svoj posel. To bo pa še ena in odločilna zmaga zavezniških narodov, zmaga miru in sodelovanja med narodi nad ostanki agresije, kateri si močno prizadevajo, da bi zasejali razdor med sile, ki so rešile svet pred fašističnimi barbarji.

Tanjug

Namera da se pokliče provincijalno
policijo proti stavkarjev poražena

Hamilton — Pretekli petek se je vršila seja članov mestnega Sveta, na kateri je prišlo do zelo vroče debate zaradi tega, da se pokliče na pomoč mestni policiji še oddelek provincijalne policije protiv jeklarskih stavkarjev.

Tisti, ki je povzročil
škodo naj jo tudi plača

Pariz — Boris Kidrič, predsednik Sveta za narodno ekonomijo in minister za industrijo zvezne vlade F.L.R. Jugoslavije je podal v intervju-ju časnikarskim poročevalcem izjavo v kateri pravi, da znaša skupna vrednost škode, ki jo je povzročila Italija v Jugoslaviji \$10.300.000.000. ter je v primeru tega \$1.300.000, kar zahteva Jugoslavija za naplačilo zelo zmerne vsota.

Kidrič je nadalje poudaril, da zgornja vsota ne daje podlago za presenečenje, ker dejstvo je, da je Italija okupirala tretjino Jugoslavije za časa vojne, oropala in uničila velike obsege gozdov, odpeljala vso živino in prizadela ogromno škodo. Vse to je vršila z sistematičnim uničevanjem nešteti vasi, ki so bile enostavno požgane in porušene zato, ker se je ljudstvo borilo za svojo svobodo in pravice.

Prvotna zahteva Jugoslavije je bila kakor je navedeno 10 milijonov in 300 milijonov dolarjev, med tem kakor razvidno je znižana na 1 bilijon in 300 milijonov dolarjev.

Povsem logično in pravično je, da tisti, ki je povzročil škodo naj jo tudi plača. Oboževalci de Gasperije vlade, bi se morali sprizjuniti z tem dejstvom.

Vprašanje, da se pokliče provincijalno policijo je zastopalo sedem proti devet članom mestne uprave. Baroni jeklarske družbe, ki so dobili celo dovoljenje od odbora za kontrolo cen, da vzpostavijo restavracijo v tovarni kot način oskrbovanja z hrano zaposlene stavkolomce, so se poslužili svojih prijateljev tudi v mestni upravi. Toda to se jim ni posrečilo vsled dejstva, da je devet odbornikov bilo odločno proti predlogu, katerega namen je bil podati podlago za poklicati provincijalno policijo proti stavkojočim jeklarskim delavcem.

Odborniki, ki so zastopali stališče, da se pokliče provincijalno policijo, so doživeli presenečenje z strani prebivalstva, ki se je zbralo pred mestno upravo in zasledovalo potek vroče debate. Večino teh je morala policija spre-

miti na njihov dom, ker drugače bi bili deležni ne samo klincev, ki jim po njihovem delu pripadajo, ampak tudi bre in klofut. Tako so prebivalci po večini v tem mestu izrazili svoje simpatije z stavkarji in obsodili postopanje jeklarske družbe, posebno pa one mestne odbornike, ki so se pridružili namesto delavcem in njihovim zahtevam, baronom jeklarske družbe.

Napram poznejšim poročilom vsled prejšnjih izgrediv med stavkarji in stavkolomci, policija je aretirala 8 stavkarjev od katerih trije so obsodeni na zapor in dva sta obsodena pa na globo.

Stavkarji se držijo odločno pri svojih zahtevah in je upati da bodo tudi zmagali kljub oviram in intrigam tako z strani gotovih krogov kakor z strani baronov jeklarske družbe.

Zelo lep uspeh Slovenskega
dneva v Južnem Ontario

Na zelo lepem prostoru Port Wellerju, se je vršilo v resnici pravo narodno zborovanje in proslava prvega Slovenskega dneva v Južnem Ontario. To veliko zunanjo prireditve so priredili odseki Zveze Kanadskih Slovencev, ki so tako skupno še bolj močno podkrepili osnovne cilje v čigar namenu so bili vstanovljeni skoro takoj v začetku druge svetovne vojne, da se doseže in utrdi prava in rodoljubna borbena zavest v skupni borbi proti fašizmu, — skupno sodelovanje na polju narodnega edinstva z sobratih Hrvati in Srbi ter drugimi narodnimi skupinami.

Pestrost te prireditve se je iz-

ražala tako v veseli in prijazni družbi zbranih Slovencev in Slovence iz raznih naselbin in celo Združenih držav Ameriških, kakor tudi v narodnih in partizanskih pesmih. Izražena je tudi bratska solidarnost z ostalimi južnoslovanskimi izseljenci, ki so se ob tej priliki vdeležili.

Med govorniki so nastopili, br. Edvard Jarda, nacionalni tajnik Zveze Kanadskih Hrvatov, br. Stevan Serdar, član Gl. odbora Zveze Kanadskih Srbov, Major Jones, ki se je nahajal dalj časa v Jugoslaviji za časa vojne, Gl. predsednik Zveze Kanadskih Slovencev, Joe Miketič, ter major Branko Vukelič svetnik jugoslovanske Legacije v Ottawi. Kot glavni govornik za ta dan je bil pozvan Stanko Krašovec, svetnik pri jugoslovanskem veleposlanstvu v Washingtonu, ki se pa vsled zaposlenosti ni mogel odzvati. Poslal je brzjavni pozdrav vsem udeležencem in posebno majoru Jones-u.

Iz tega zborovanja in proslave so poslani trije brzjavni in eden na mirovno konferenco z zahtevom, da se Trst povrne Jugoslaviji, drugi pozdrav maršalu Titu in tretji pozdrav predsedniku slovenske Ljudske vlade, Mihi Marinko.

LaGuardia zahteva čis-
tko v Trstu

General-poročnik Sir Harding, vojske zavezniške okupacijske vojske v Juljski Krajini je zagrozil, da bo podal resignacijo vsled tega, ker je La Guardia obdoližil okupacijske oblasti za nered v Trstu. La Guardia je dejal, da bi 25 njujorških policajev zadovalstvo napraviti konec tatvinam blaga iz skladišč UNRRE. Naslovil je v tem smislu zahtevo zavezniški okupacijski oblasti in kakor razvidno, ta zahteva je izzvala jezo zavezniškega poveljnika in sicer tako, da je zagrozil z resignacijo, češ da je to velika žalitev zavezniške avtoritete.

Toda poročila iz Trsta naglašajo potrebo sprejeti tatvine blaga, ki ga pošilja UNRRA preko Trsta v Jugoslavijo in ostale države srednje Evrope.

PLAČANE POČITNICE
NAJBOLJSIM DE-
LAVCEM

Ljubljana — Glavni odbor enotnih sindikatov Slovenije je določil 300.000 dinarjev za plačane počitnice najboljšim delavcem in nameščencem FLR Slovenije. Delavci in nameščenci, ki bodo šli na počitnice, bodo nameščeni v najboljših letovišnih in zdraviliščih.

vaja nevdržljive uslove v ječi. Pravi, da se še vedno nahaja v osamljenih celici, vsled česar preti nevarnost za njegovo zdravje.

Stavkarji piketirali parlament

Ottawa — Okrog 600 stavkarjev, ki so potovali v veliki koloni potom avtov inetrov kot delegacija avtinskih in jeklarskih stavkarjev, so zadnji teden piketirali vladno poslopje v Ottawi. Namen stavkovne delegacije je bil, da zvrne pozornost vlade in zlasti predložiti ministru za delo zahteve stavkarjev, ki so bazirane na podlagi naraščajoče draginje življenjskim potrebščinam za zvišanje plače in skrajšanje delovnega tednika.

"Parlament Hill", kakor se navadno imenuje prostor pred vladnim poslopjem, je topot ponovil

RESOLUCIJA S. K. J. S.

Rt. Hon. W. L. Mackenzie King
Canadian Delegation
Luxemburg Palace
Paris, France

Yesterday's New York Times Paris report says that your delegation is opposed to the plan of the Council of Foreign Ministers regarding Trieste because it "would in effect give it to marshal Tito" Stop This would mean that you are in favour of giving Trieste to Italy if this reflects the stand of your delegation then it runs contrary to the sentiments of the Canadian people who stand for international justice and the establishment of peace on a firm and just basis Stop We urge upon you to support the Yugoslav claims in its entirety, which would give all of the Julian March to Yugoslavia including the city of Trieste leaving only its port under international control to serve the interests of international trade Stop A petition to that effect has been signed by twenty four thousand, five hundred and seventy five Canadians and also endorsed by one hundred and sixty three organizations with a total membership of thirty one thousand, five hundred and eighty nine. Council of Canadian South Slavs, 19 Bay Street, Room 108, Toronto, Canada.

svoje borbene tradicije iz let brezdelja, ko so se tukaj zbrali delegati iz vseh krajev dežele in zahtevali od vlade poštno delo in zaslužek namesto reliefne miloščine.

Stavkarji, ki so piketirali parlament so peli razne pesmi, ki so znane delavcem, n. pr. "We'll Hang Humphrey Mitchell on a Sour Apple Tree". Z to pesmijo so izrazili svojo borbena pripravnost boriti se za svoje opravičene zahteve, kakor tudi svoja mišljenja o posameznih vladnih oddelkih, ki ne skrbijo na področju dela, da ne bi bilo treba delavcem stavkat in z tem škoditi normalni produkciji v tovarnah. Če bi ministrstvo za delo posvečalo pozornost ekonomskim socialnim zadevam tako kakor v resnici zahtevajo razmere in položaj delavcev, tedaj bi ne moglo priti do stavk in zastoja v tovarnah. Ker pa kakor razvidno ministrstvo dela skuša zadostiti interesom delodajalcev prej kakor pa interesom vposlenih delavcev, rezultat seveda ne more biti drugačen kakor je.

Delegacija stavkarjev je predložila poslanski zbornici zahtevo za pravično socialno zakonodajo. V resoluciji so navedeni številni primeri, ki kažejo, da se v mnogih ozirih izvajajo drzna postopanja napram delavcem, odlašajo pregovori in naposled zaposli policijo za razbijanje stavk itd. Delegacija je zastopala 35.000 stavkarjev sedaj na stavki v raznih tovarnah v deželi.

Rose vložil apelacijo

Ottawa — Prečitano je bilo pismo v federalnem parlamentu, ki ga je naslovil članom parlamenta in zlasti ministru pravde, Fred Rose. Pismo je napisano 9. julija in je komaj zadne dni prišlo v poštev, da se ga prečita.

Rose, ki je obsojen na šel let zopora pod obtožbo "ogleduštva", za kar pa ni bilo pozitivnega dokaza, je napisal pismo z katerim apelira na višje sodišče za ponovno obravnavo, kakor tudi na-

"EDINOST"

Published weekly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

EDINOST

206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:

Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenarodenih člankov in dopisov se ne vrača.

"Pariški sklepi raskosanje našega narodnega telesa" - Kardelj

Prav te dni se bode vršila na konferenci 21. narodov v Parizu, razprava glede Trsta in dela Julijske Krajine. Jugoslavijo kot znano zastopa množična delegacija, na čelu katere je podpredsednik zvezne vlade Edvard Kardelj, ter obenem podpredsednik mirovne konference Združenih narodov.

Razprava se bo vršila na podlagi priporočila Sveta ministrov za zunanje zadeve, katero kot znano predvideva "Internacionalizacijo mesta Trst in del Julijske Krajine", kar skupno predstavlja podlago za nove intrige osvajaške politike italijanskega imperializma.

Glede tega vprašanja bo zaslišana jugoslovanska delegacija, katera bo smo prepričani postavila pred mirovno konferenco resnično stanje stvari, ki se tičejo ne samo slovenskega in hrvaškega odnosno narodov Jugoslavije kot celote, temveč ki se tičejo vseh miroljubnih narodov v svetu, ki so se borili ramo ob ramo proti skupnega sovražnika — proti fašizmu — z eno in isto idejo skupnih interesov, da se zavaruje svet pred fašistično tiranijo, da se odstranijo tudi najmanjša zamišljena sporna vprašanja, ki bi dajala nekakšno podlago za bodoče konflikte med narodi.

Združeni narodi so se borili torej za interese skupnih stvari, to je, da se poravnava prejšnja krivica s zasedbo tujega ozemlja pod namišljeno parolo takozvane "narodne večine", kakor v tem oziru predstavlja vprašanje mesta Trst in del Julijske Krajine. Ali bodo delegacije 21. narodov pri tem vprašanju faktično zastopale načelo pravice naroda in narodov, bodo pokazali sklepi mirovne konference. Toda znano je, da bo zaslišana tudi italijanska delegacija, katera bo na podlagi takozvane "italijanske večine" zahtevala Trst kot last Italije, če tudi nima smisla trditi kaj takega ne z etničnega, ne z gospodarskega in pa najmanj z strani narodnega stališča. Dokaz je nepobiten, da je italijanska manjšina v obsegu Julijske Krajine in Trsta — naseljenci iz raznih delov Italije in to z preračunano svrhu, da bi ta pokrajina dobila italijanski karakter.

Vlada FLRJ je kot znano že takoj ko je prišlo do delnega sporazuma Sveta ministrov za zunanje zadeve glede Trsta in Julijske Krajine izjavila, da ne more sprejeti sklepov, kateri zanikajo osnovne pravice narodu Julijske Krajine.

Prav tako izjavo je podala delegacija pred odhodom na mirovno konferenco in zagotovila narode Jugoslavije, da ne bo sprejela in podpisala sklepe, ki so proti narodnim pravicam in proti volji narodov Jugoslavije.

Na drugem mestu smo natisnili sliko, ki kaže ljudsko zborovanje v Trstu. To zborovanje se je vršilo prav te dni kakor tudi mnogo drugih kljub terorju in nasilju civilne policije in zavezniške vojne oblasti. Napis na velikem transparentu tako lepo v kratkih besedah izraža voljo naroda, ki pravi: "Pariški sklepi raskosanje našega narodnega telesa" — Kardelj! Te besede, ki jih je izrekel Kardelj v eni svoji izjavi, so prabit pečat, da bo jugoslovanska delegacija zastopala narodne pravice, želje in voljo narodov Jdgoslavije, vključno naroda Trsta in Julijske Krajine.

Pariški sklepi so v resnici raskosanje narodnega telesa in so kot taki nesprejemljivi ne samo za Jugoslavijo, ampak miroljubne narode v svetu. Prvič zato, ker zanikajo osnovne narodne pravice na samoodločbo, za katere so se Združeni narodi borili in drugič, ker se z tem postavlja nadaljna podlaga za intrige proti miru in varnosti z strani osvajaške politike italijanskega imperializma.

Kot znano mirovni konferenci so naslovljeni z strani organizacij in podpornih društev južnoslovanskih izseljencev v tej deželi, številni brzojavni protesti in zahteve da se pri vprašanju Trsta in Julijske Krajine upošteva zahteva jugoslovanske vlade, kot edino pravična in pravilna rešitev tega vprašanja, da se priključi v sestav sedmo federalno republiko z svojo samoupravo v okvirju Federativne Ljudske Republike Jugoslavije.

To zahtevo je pa treba še močneje podpreti z nadaljnimi brzojavnimi zahtevami!

Ako niste prispevajte še danes za X-ray aparat

Kampanja za X-ray aparat se z naglico približuje k svojem zaključku. Samo dober mesec dni je še do določene termina, to je dne 15. septembra. Kaj to pomeni? To pomeni, da je treba podvzeti energične korake v vsaki naselbini in pohiteti zbirno akcijo, da ne bo treba računati na podaljšanje kampanje vsled tega, ker nismo bili dovolj odločni, ker smo odlašali in ker nismo šli aktivno na delo takoj v samem začetku.

Pospešimo sedaj toliko bolj zbirno akcijo, da bomo ob zaključku res lahko rekli izpolnili smo svojo rodoljubno dolžnost napram svojim bratom in sestram v stari domovini.

OSVOBODILNA FRONTA JE USTVARILA OD NARODA VEČNIH SUŽNJEV - NAROD PROSLAVLJENIH JUNAKOV

GOVOR MAJORA BRANKA VUKELIČA KI GA JE IMEL NA VELIČANSTVENI PROSLAVI SLOVENSKEM DNEVU V VAL D'ORJU

Veličastni miting "Slovenski dan", ki se je vršil na prijaznem mestu, severnem področju Ontario in Quebec provinciji 4. avgusta t.l. v Val D'Or-u, se je spreminil v sijajno manifestacijo Slovenske solidarnosti. Za ta velepomemben dan, je bil pozvan kot glavni govornik, ki je že dobro znan v našem izseljeništvu, major Branko Vukelič. Ob tej priliki je podal kratek pozdravni govor v katerem je med drugim dejal naslednje:

Dragi bratje in sestre, Slovenci in ostali slovenski udeleženci! Štejem si v posebno čast, da osebno morem pozdraviti Vas slovenske izseljence, ki po narodnosti pripadate herojskemu slovenskemu narodu, posebej pa za čutim srečnega, kot vidim, da se veličastne proslave in zborovanja ene nacionalne skupine naših izseljencev pretvarjajo v sijajno Jugoslovansko in Vse-slovansko solidarnost. To sem videl na veliki proslavi srbskih izseljencev "Vidov-dan" v Hamiltonu in veličastnem "Hrvatskem Danu" v Port Wellerju. To vidim tudi tukaj na vašem "Slovenskem Dnevu". Povsod: Srbe, Hrvate, Slovence, Macedonce, Črnogorce, brate Ukrajince in druge ponosne Slovanske narode skupaj. To dejstvo kaže, da se veseli, da se bratstvo in solidarnost veliko Slovansko plemo v vsakem kotičku sveta. Vedrega čela, skromno ponosno, kot rešitelj in pokrenitelj napredka v svetu, sejalce bratstva med vsemi antifašističnimi narodi kot nosilec in glavna sila miru in blagostanja v svetu (Dolgotrajni aplavz).

Bratski slovenski narod je sužnjeval kakor veliki deli slovenskih narodov vekomno tujcu, samo z to razliko, da ni nikdar imel svoje lastne svobode in državnosti. To večno suženstvo je obenem rezultat slovanske razdvojenosti, ki je na žal temu že nekočkrat privedla do nesrečnih medsebojnih vojn izmed posebnih slovenskih narodov. Sovražnik nas je mogel prav zaradi tega držati nekateri v večnem in nekateri v začasnem suženstvu. Z pomočjo domačih zavajalcev in tujih plačancev je izvajal parolo: "razdvajaj in vladaj". Zgodovina slovenskih narodov in posebno manj grupiranih, večna odcepitve od svoje matice Rusije, je zgodovina večnih bojev za lastno svobodo. Vsi napredni in rodoljubni prvaki med nami so uvidevali, da svoboda in samostalnost, pa prav tako tudi sreča, bodočnost in lepše življenje sloni v slogi slovenskih narodov na čelu z matico Rusijo. Vsi notrajni in zunanji sovražniki so pred to slogo trpeli smrtni strah in nas besno ščevali eden proti drugemu. Ostavirajte stare Jugoslavije ni mogla opravičiti naše nadeje, čeprav so jo naši narodi v začetku pozdravili. V njenem sestavu je bila dedeljena slovenskemu narodu načelna naloga, podobna vlogi srbskega naroda z to razliko, da je veliko-srbska monarho-fašistična klika v imenu svobodoljubnega in junaškega srbskega naroda tlačila svobodo drugih narodov in posebno svobodo bratskega hrvaškega naroda, medtem ko je z junaškim slovenskim narodom podžigala svoje roparske račune, izkoriščajoč njegovo veliko privrženost jugoslovanski skupnosti, dajajoč mu pri tem neke formalne privilegije, ki je pa z pomočjo slovenskih reakcionarjev pri vseh volivnih in drugih formah borbe zluporabljala veliko jugoslovansko privrženost tako bratskega slovenskega kot srbskega naroda za tlačenje sreče in svobode vseh narodov Jugoslavije. V svojem zločinskem delu so domače črne sile odšle naravnost v hitlerjevo raso teorijo. Z veliko aktivnostjo so podplohvale bratski slovenski narod, da je neki višji stadij iznad ostalih Slovanov, izkoriščajoč pri tem nacionalne predsodke izmed Srbov, Hrvatov in Macedoncev. Naglašalo se je, da imajo Slovenci sličnosti z "plemenito in izbrano arijsko raso" v Nemci, prav tako, kot so hrvaški Frankovci dokazovali, da Hrvati niso Slovani, nego Goti. Vse to je imelo odrejeno svrhu in predvsem zavajanje in medsebojno sovraštvo, skupno pa na vsak način odvajanje od velike matere Sovjetske Rusije, kako bi lažje dosegel plen njihov ljubljene Hitler. V tem svojem peklenem načrtu in v našo ne-

sinjega Jadrana (Veliko odbovanje in kliči: Trst je naš!). Z tem so naši bratje in očetje v stari domovini izvršili svoj narodni prepoved in za vse veke zavrgli svoje belogardistično smetje njegovo gnusno fašistično vodstvo. Potrdili so slavne puntarske tradicije velike kmečke vstaje tedaj pod vodstvom Matija Gubca, vse-slovanske tradicije velikih slovenskih rodoljubov Simona Gregorčiča, Cankarja in drugih, ki so se rodili v tej veliki sredini slovenskega naroda in postali veliki po duhu in delu kakor proslavljeni Edvard Kardelj (Burni aplavz in kliči: Zivel Kardelj). Zatem proslavljeni vojni poveljniki kot narodni heroj France Rozman in mnogi drugi. Od večnih sužnjev junaška Osvobodilna Fronta je ustvarila narod junakov — slavni in junaški narod: Gregorčiča, Cankarja in velikega Kardelja, kateri je prvokrat v zgodovini ustvaril v družini južnoslovanski narodov svojo državnost in srečno bodočnost (Veliki aplavz).

Današnja nova Titova Jugoslavija je živ izraz in ostvaritev velikih nadej in vekovnih težej vseh naših narodov. Vsi jo ljubimo, ker smo vsi sorazmerno enako doprinašali svoj delež v topli krvi. Naši narodi so rodili velike sinove in heroje, toda na žal temu rodili so tudi ogabne izdajalce, Hrvati, vstaše, Srbi, Črnogorci in Macedonci, četnike in Slovenci, belo gardo. Vsi ti izrodki so skupaj z okupatorji morili in ropali naše narode, toda mi smo kljub naporom in velikim žrtvam zmagali in pognali ogabno smetje, da se nikdar več ne pojavi med nami (Burni aplavz in kliči: Tako jet!).

Nekoliko o drzni propagandi, ki se je pojavila zadnje dni proti nas o navodno preganjanju vere in likvidacije duhovnikov, kakor "železni zavesi."

Jaz mislim da ste vi najboljša priča in demant teh klevet. Po

Proglas mednarodne zveze žena ob obletnici zmage

OB 9. MAJU.

Po ogorčeni šestletni vojni prvič slavimo obletnico zmage zavezniških armad nad Hitlerjevo Nemčijo in njenimi sateliti.

To zmago, ki ji ni enake v zgodovini ki ji je kmalu sledila tudi zmaga nad japonskimi vojaškimi silami, so žene vsega sveta sprejele z neizmerno radostjo.

V borbi proti napadlecem so žene doprinele ogromne žrtve, da bi osvobodile sloveštvo od fašistične diktature, da bi se uvedla demokracija v vseh deželah, da bi se zajamčila sreča delovnega ljudstva in da bi se ustvarila svetla bodočnost njihovim otrokom.

Po zmagi, ki je bila izvojevana za ceno tako velikega trpljenja, žene nočejo nikdar več doživetih strahot nove vojne.

Toda kljub vojaškemu zlorabi Nemčije in Japonske požar vojne še ni povsem zadušeno, fašizem še ni popolnoma uničen.

V Španiji se pod Francovim režimom iz dneva v dan več preganjanje protifašističnih rodoljubov in gospodarska pomoč ki jo Franco še prejema, je v bistvu le orožje proti herojski borbi španskega ljudstva.

V Indoneziji še vedno teče kri ljudstva, ki se bori za svojo svobodo.

Fašisti in druge reakcionarne sile v Grčiji nezakonavno preganjajo rodoljube.

Žarišča fašizma, ki ogrožajo svetovni mir, v nekaterih deželah še obstoje. Zato je potreba bolj kot kdaj koli, da se enotnost med narodi, ki ljubijo svobodo, še bolj okrepi, da se prepreči nov spopad, da se odstrani vsaka nevarnost, ki grozi ljudstvu, da se zajamči po vsem svetu trajen mir.

Zato v tistih deželah, ki še vzdržujejo diplomatske in gospodarske stike s Francim, delajo žene na to, da se ti odnosi prekinejo.

Zato je želja demokratičnih žena vsega sveta, da se usoda narodov, ki se bore za svojo neodvisnost, odloči po načelih proglasa Združenih narodov, ki so proglasili pravico narodov, da razpolagajo sami s seboj in da si izberejo obliko vladavine, kakršna je njim po volji.

Mednarodni kongres žena, ki je bil novembra 1945. leta v Parizu, je v svoji resoluciji poudaril, da sta mir in demokracija neločljivi in da ne more biti prave demokracije tam, kjer ni popolne enakosti med moškimi in ženskami.

večini ste, — sem prepričan dobili že mnogo pisem od svojcev iz raznih krajev. Pa kaj vam pišejo? Izmed ostalega vam pišejo tudi to: gospod župnik so živi in vršijo cerkveni obred itd. In še več. Celo nadškof Stepinac je živ in svoboden, kateri opravlja ne samo svoje cerkvene posle, ampak tudi protidržavno delo najvišje stopnje, prikrivajoč vstaše in njihovo krvavo zlato v škofovskem dvorcu. Jasno je, da nekateri pišejo, ljudske oblasti so obsojile g. župnika na smrt in je bil ustreljen. Verjetno da vam navedejo tudi razloge, zakaj je bil ustreljen itd. Kaj to pomeni? To pomeni in je najboljši dokaz, da ne preganjamo vere in ne streljamo duhovnike, ampak nemilostno preganjamo fašistično delo in hočemo likvidirati profesionalne klatve, čeprav so ti v črnih suknyah. Nikdar se ne more za fašistično delo uporabljati sveti oltar in čakati za klavniško delo sodbo po smrti. Mi smo stori in bomo izpolnili našo narodno prisego, da na zemlji kaznimo brez milosti vse klatve in jih tako pošljemo čim prej na smrtno obsodbo, da bi čim prej doživeli narodno in božjo kazen (Aplavz, kliči in smeh). Mislim da bi nam za to častno delo morala biti hvaležna na prvem mestu cerkev, ker smo pravilno kaznili izrodke, ki so z svojim delom oskrunili Kristusov nauk in cerkvene zapovedi, duhovnike klatve. V kolikor nam ne bi bila hvaležna dali ji bomo zopet priliko, da se zahvali čim prej dobimo v roke klatve, škofa Šariča, župnika Djujiča, Vukeliča in druge (Aplavz). Da se po vsem tem v iznemostno skrivajo klevete proti Nove Jugoslavije, in na znotraj protij agrarni reformi in drugih socialnih določb, je v naši zemlji že malim otrokom znano. Tega se zavedajo vse napredne sile v svetu in z vsakim dnem prav na teh vprašanjih nove mase dozorevajo. Zaradi agrarne reforme in drugih socialnih pribojstev bi se morala najmanj zoper stavljati cerkev kot duhovna institucija, ker kakor vam je znano, zemljo in socialni pribojšek je dobil delovni narod. Posebno se ne bi mogla zoper stavljati vsled dejstva, da ni nikdar dvignila svojega glasu protesta dokler se je narodno dobro nahajalo v rokah narodnih izkoriščevalcev, baronov in veleposestnikov. Čas je torej že, da se enkrat nasiti božje ovčice (Aplavz in smeh).

V kolikor se tiče klevet o "železni zavesi" pri nas, je to že davno preizkušeni eksperiment avtorja Goebelsa, ki je zelo nepopoln, ker vsako zna, da se v ozadju take propagande skriva povampirjeni fašizem druge stopnje (Burni aplavz).

Sedaj še nekoliko o tem, kako se je počutil tukaj v vaši naselbini izdajalec, kukavica in dezerter Djunia. Vi ste sami najbolj postopili, ki ste mu kot preprosti delovni ljudi postavili tako sijajna vprašanja, katera so ga kakor razvidno popolnoma zmešala in spravila v kontradikcijo. Vi ste mu pripravili zelo vroča tla, da je kar gorelo pod petami, da se ni sramoval točiti solze za trojni paktom, da je v obeh vseh postojnih izseljencev navadni fašistični intrigant in klevetničnik Nove Jugoslavije. Ta globoko vžalošeni ob-jokovalec trojnega pakta, spopolnil je svojo misljo v vaši naselbini z tem, ko je odkrito povedal, kar mi že zdavnaj znamo, da je zakoniti vodja Maček izdal odredbo svoji zloglasni selj. zaščiti, da spreči odpor proti Hitlerja in da poskus odpora srbske vojske uniči z likvidacijo srbskih vojakov. To je za vas zelo dobra informacija in potrdilo onega kar smo že mi rekli, da je takozvani "zakoniti vodja" prijatelj Hitlerja in prijatelj kravega Paveličevega dela, (Aplavz in smeh).

Samo par besed o razburkanosti fašističnega "Srbobrana", kateri proglašala krvoločnega izdajalca Dražo herojom. Po vsakem merilo na svetu herojstvo se sestavlja v dve osnovni točki: Prvo vzorna lična hrabrost v vsakem primeru, da si je tudi to premalo za enega voditelja, ker njegova vojna in politična organizacija kot druga osnova morajo izvršiti niz herojskih del, ki se konkretno morajo sestojati v akcijah pri uničenju ali pa zadanih težkih vdarcih okupatorske vojske in domačih izdajalcev ter osvoboditvi našega naroda in njegovega imetja. Potrebno je torej nadživeti vojno in politično organizacijo okupatorja. Toda kakor vam je znano, pri tej "nakazni" ne dobimo niti enega od dveh osnovnih

pogojev, ker ne samo da ni zadal nikakih udarcev okupatorju, da ni ubil niti enega sovražnega vojaka ali domačega klatve, ampak je bil sam in njegove formacije sovražniki in klavci naših narodov. Zastonj si fašistično go-dalo "Srbobran" gode nekakšno "herojstvo", ko ni v stanju prinesiti dokumentov koliko sovražnih edinic je poraženo z strani njihovega "heroja". Zastonj vrsti vse Hrvate in vse partizane v vrste vstašev, ko mu ni mogoče dokumentirati in po imenu dokazati, da so ubili samo enega vstaša. Toda mi, ne glede kako nas nazivajo po priznanju prijateljev in neprijateljev smo uničili stotine tisočev okupatorjev, druge stotine tisočev ujeti, kar je dokaz, da nekdanji rasni "nadnaravniki" popravljajo ceste, gradijo hiše, ki so jih porušili "nižji Slovanski rasi". Razen ubitih nemških generalov mi imamo v ujetništvu nemškega maršala fon Lera. V teku krvavih bitk smo ubili vstaške zveri kot: polk. Mijo Kralj, Babič, Frančetič, Simič, Srdjak, Markica in Jurica Frkovič. Obesili smo vstaško vlado na čelu z zloglasnim Budakom, obesili in streljali smo v eni sami grupi 34 vstaških generalov in polkovnikov na čelu z klavcem Sertičem itd. To je torej delo. Medtem Draža ne samo da ni ubjal sovražnikov našega naroda, ampak je skupaj z sovražniki moril in ubjal tisoče in tisoče nedolžnih sinov in hčera naših narodov, ter požgal in ropal narodno imetje. Pa se kljub temu celo z pomočjo okupatorjev in vseh izdajalcev ni mogel odtržati pri življenju, ampak si je dovolil priti v roke narodne pravde. Od izdajalca in kukavice ni mogoče pričakovati nekaj drugega, najmanj pa junaka (Burni aplavz). Ako je junaštvo klanje otrok, nemočnih starcev, požiganje stanovanj, kovanje žrtvam oči in skrkanje ljudske krvi, tedaj "Srbobran" ima pravico. Samo kaj naj poreče "Danica" in "Nada"? Te morate protestirati, ker ju je "Srbobran" prehitel, medtem ko imate večjo pravico proglasiti prikazen Paveliča herojem, kot naj-večji ekspert v takih poslih, če tudi je Draža podvel vse, da se ga rekordira, nista imela sreče ne Draža in niti ne Pavlič. Srečo pri njunem ogabnem izdajalskem poslu, je sprečila naša sila, sprečila sta zavest in pravica po kateri hrepeni pošten in pravičen človek. "Ameriška Domovina" se bo tudi najbrž potrudila, da proglasi Rupnika in Natlačena herojima. Toda tako klevete "Srbobrana", "Danice" in "Nade" kakor "Ameriške Domovine" pritisnjene so z stvarnim stanjem stvari pri nas. Narod ljubi to, kar je boljše! To je povsem prirodno. Omenjena družbenost je bila strupeni Goebelsovi pomagači in ostali so nasledniki. Toda sigurno je da bodo nasledili njegovo usodo, ki je znana celemu svetu, da mu je truplo zgorelo v grmadi zločinov in laži. (Dolgotrajni aplavz in kliči).

Eden od navzočih

Linčanje in umor črncev v Georgia

Monroe, Ga. — Ne daleč tega mesta je bil izvršen umor Harrisona Johnsona, delničar poletne setve. Njegovo truplo je bilo prestreljeno z šestimi krogli iz samokresa, to pa še z držalom od samokresa so se poznali močni udarci na telesu. John Holt, ki ga je ustrelil, je bil takoj izpuščen iz ječe po šerifu, J.L. Paschal.

Pred tem dogodkom, ki je zbudil med ljudstvom zgražanje, sta bila linčana dva črnca.

Na zasliševanju omenjeni Holt se je zagovarjal, češ da je ustrelil Johnsona v samobrambi, ker da ga je ta napadel. Sheriff je bil usodni dan "odsoten" in je komaj pozneje prišel v urad.

Kakor razvidno pri drznih iz-gredih zoper črnce v tem kraju imajo precej za opraviti Klu-klanovci, kateri širijo raso mržnjo in zlasti proti volivnim pravcam za črnce. Ta način seveda gre vprid tudi velikim podjetnikom plantadž bombaža.

Demokratična Amerika, katera kljub svoji ustavi in velikemu imenu v domačih zadevah kaže sicer črno sliko nazadnjaštva glede enakopravnosti med rasami. Kako naj potem njeni zastopniki zastopajo enakopravnost in samoodločbo drugih narodov, ko niso pripravljeni urediti lastni dom tako kakor zahtevajo ljudske pravice.

Iseljenci se pripravljajo na vrnitev

Windsor: — V nedeljo dne 12. julija se je vršila konferenca gradbene grupe, na kateri so bili sklenjeni važni odloki, sprejeta pravila in izvoljen upravni odbor grupe.

Na konferenci je bila sprejeta resolucija katere vsebuje cilje in naloge gradbene grupe. Glasi se:

RESOLUCIJA

Izvoljeni predstavniki gradbene grupe, zbrani na konferenci v mestu Windsorju dne 12. julija 1946. leta so po obširni diskusiji in referatu začasnega odbora ter predloženih resolucijah in predlogih prišli do zaključka, da med našim članstvom obstoja popolna enoglasnost in soglasnost v pogledu principov, ciljev in nalog.

Glavno kar nas je dovelo, da se organiziramo za povratek v staro domovino, je želja da pomagamo svojim bratom in sestram v Jugoslaviji pri obnovi in izgradnji porušene in opustošene domovine. (Resolucija tukaj naglašja o trpljenju žrtvah ki jih je položil naš narod v štiriletni krvavi borbi in nadaljuje:)

"Namen članstva gradbene grupe je, da po prihodu v domovino prične z grajenjem hiš, šol in drugim raznim zgradbami, kakor bodo že to odredile narodne oblasti, katerim se v tem pogledu popolnoma postavljamo na razpolago.

Gradbena grupa šteje danes 93 članov s fondom \$80.000 (obljubljeno) kateri denar se bo porabil za nabavo potrebnih modernih strojev in orodja, kar bomo vzeli s seboj v Jugoslavijo.

Med članstvom naše grupe se nahajajo zidarji, kamnoseki, tesarji, mizarji, in razni drugi obrtniki kateri so potrebni pri gradbeni industriji, a imamo tudi nekvalificirane delavce, kateri bodo pomagali.

Naš načrt ima v vidu tako organizacijo, kateri bo mogoče z lastnimi močmi graditi razne zgradbe t.j. kolikor se tiče denarja. Namerava se tudi zgraditi eno delavnico za izdelovanje lesnih izdelkov kot n. pr. vrata, okna in druge za zgradbe potrebne lesne izdelke.

Za zidarje nameravamo nabaviti: cement-mixer-je, vzdigalnice, kompresor-je, troke, črpalke i.t.d. Za moderno delavnico izdelovanja vrat in oken, mislimo nabaviti razne stroje, kakor so to, "Sticker", "Tenomer", "Mortenser", "Shaper", "Roler Sender", i.t.d. Ob enem tudi razno ročno orodje in stroje.

Ako nam bo uspelo nabaviti vse omenjene stroje za delavnico — kar je za sedaj zelo težko — bomo v stanju izdelati 200 vrat in 400 oken na dan.

Da se bo mogel ta načrt izvesti, moramo imeti trdno povezavo organizacijo, kjer se bo že pred povratkom v domovino moralo približno razdeliti delo, tako da bi takoj po prihodu začeli z delom. Potrebno je da že vsaki zna v naprej kaj bo imel za delati, vsaj površno, da se ne bi potem pogajali kaj bo kateri delal. To je posebno važno za one kateri niso kvalificirani.

Naša organizacija je zasnovana na najširši demokratični podlagi, kjer so vsi člani enakopravni. Vsaki član ima pravico pri sodelovanju načrtov, diskusij, voliti in biti izvoljen. Ob istem času je naša grupa centralizirana pod rokovodstvom tehnično-upravne grupe odbora v katerega se v glavni voljo člani napravljajo njegovi strokovni sposobnosti. Naš upravni odbor sestoji iz 12 izvoljenih tovarišev s predsednikom in dveh tajnikov, eden tehnični in drugi organizacijski, ter 9 članov odbora. Ta odbor se bo razširil napram potrebi t.j. kadar se grupa poveča in ako v grupo pristopijo sposobnejši tovariši, katerih sposobnost je odboru potrebna. Istotako se morajo izmeniti poedin člani odbora, ako bi bilo potrebno.

Uspeh našega podvzeta v glavni stvari obstoji od dveh faktorjev; prvi, medsebojna solidarnost, organizacijska trdnost in trdna volja da se doseže cilj; drugi, od priključitve sami zemlji, pod katerimi bomo delali. Ta drugi faktor mora biti samo tehnične narave, kot na primer, da ne bi mogli dobiti kakega materiala pravočasno i.t.d. Ali z dobro organizacijo in voljo se bodo premagale vse težave.

Vsaki evaguelni nesporazum je treba odstraniti kakor hitro se pojavi. To je mogoče ako se s samega pričetka pravilno pristopi k organiziranju. Vsaki oni kateri se interesira imajo sedaj dovolj prilike, da se upoznata z razmerami in starimi domovinami in se mora sam odločiti, če je pri volji oditi z grupo ter deliti z njo slabo in dobro, truditi se z različnimi problemi in nalogami, da se doseže cilj.

Namen sestanka je, podpreti akcijo za X-raj aparat. Za točno in dobro postrežbo jamči:

Odbor

St. Catharines, Ont.

Odslek Zveze Kanadskih Slovencev bo priredil dne 8. septembra piknik, katerega čisti dobiček je namenjen za x-ray aparat za bolnico v Sloveniji.

Zatorej se naprošajo vse ostale organizacije, da ne bi prirele iste dne piknika ali kaj sličnega. Kje se bo vršil piknik, bo objavljeno pravočasno ker to je le predobjava.

Pripravljali odbor

Navadni ljudje ustvarjajo novo dobo

Sudbury — Ob četrti obletnici našega prvega slovenskega delavskega lista Edinost, smo prvič videli različne slike od predstavnikov in voditeljev doma in starem kraju, Sloveniji. Ponatisnjene so tudi slike iz raznih naselbin, podružnice Zveze Kanadskih Slovencev. Po mojem skromnem mišljenju mislim, da je marsikatera žena pokazala svojem možu slike rekoč: "Poglej, kako so lepe... mene in tebe, pa najinih otrok ni na tej sliki. In kaj ji je na to odgovoril? In kaj, res da so lepe, kaj pa misliš, da moraš biti povsod na sliki." To pa ni prav dragi prijatelj. Mi smo se s tem pokazali kdo in kaj smo, pokazali smo samo svoje dosedanje delo in napredek, da sledimo najlepšo pot narodne skupnosti za pravice vseh poštenih in dobrih ljudi, še posebej za narodne pravice. V enem svojem govoru ministrski predsednik maršal Tito je pripomnil, da je bila najbolj težavna naloga združiti in zediniti narode Jugoslavije. In to je posreželo, ker so narodi sprevredili, da se gre za pravico. Tako tudi mi se bomo za pravico delovnega človeka, da bi živel človeka dostojno življenje.

Čitali smo članek tov. Jožeta Vidmarja, namreč odgovor na postavljena vprašanja, ki mu jih je postavil urednik "Ljudske Pravice", ko se je povrnil iz obiska v Sovjetsko zvezo. Kako lepo je opisal življenje in delo narodov v te like Sovjetske zveze, kako so dosegli velike napredek na kulturnem in državnem obsegu. Poleg tega smo čitali zelo poučen članek našega Kardelja, ki je podal razlago, zakaj ne more Jugoslavija sprejeti sklepov ministrov za zunanje zadeve glede Trsta. To nam daje več kot upanje, da bodo Združeni narodi izprevideli storjeno krivico ter zagotovili pravico z tem, da upošteva povrnitev Trsta in dela Julijske Krajine Jugoslaviji.

Naj tukaj pripomnim, kar po mojem mišljenju ni pravilno, ko ni bila natisnjena slika Jurija Matešiča, urednika lista. Vem da on sam ne bo odgovoril na to vprašanje, bom pa jaz namesto njega. On je namreč navaden delavec, čigar ime dobimo v vrstah naprednih delavcev, ki so se borili za boljše in lepše življenje delovnega ljudstva že zgodaj 1930 leta. Od tega časa naprej se je javno udeleževal v delavskem in naprednem gibanju in je bil organizator prejšnjih Delavsko-kmečkih Prosvetnih klubov od 1933 leta dokler ni odšel v Španijo, kjer je svojo delavsko in rodoljubno zavest potrdil v borbi proti zločinu fašizmu. Vem da ni pohlepen za čast ali samohvala, zato ni natisnjena njegova slika v jubilejni izdaji. To pa ni pravilno, tudi njegova slika bi morala biti natisnjena, ker če grede zasluge komur koli grede pri urejanju lista njemu na prvem mestu.

Kar se tiče tiska vseh delavskih časopisov kot "Edinost", "Novosti" in "Srbski Glasnik", so njihovi uredniki navadni delavci — delavci, ki so prišli iz starega kraja od pluga in motike, ki so pa tukaj opravljali razna in različna dela. Nobeđen od njih se ni mudil z poukom in višjih šolah. Če torej upoštevamo to, bomo lahko izprevideli, kako napredno je bilo mišljenje gotovih rokavov, ki so v samem začetku kritizirali vsako najmanjšo napako, da si jih dobimo pri mnogo starih in prejšnjih delavcih, ki so izpraktiranih urednikov. Danes po pretni na tej sliki. In kaj ji je na to odgovoril? In kaj, res da so lepe, kaj pa misliš, da moraš biti povsod na sliki." To pa ni prav dragi prijatelj. Mi smo se s tem pokazali kdo in kaj smo, pokazali smo samo svoje dosedanje delo in napredek, da sledimo najlepšo pot narodne skupnosti za pravice vseh poštenih in dobrih ljudi, še posebej za narodne pravice. V enem svojem govoru ministrski predsednik maršal Tito je pripomnil, da je bila najbolj težavna naloga združiti in zediniti narode Jugoslavije. In to je posreželo, ker so narodi sprevredili, da se gre za pravico. Tako tudi mi se bomo za pravico delovnega človeka, da bi živel človeka dostojno življenje.

REAKCIONARNA POLITIKA Vatikana IN NARODNO REPUBLIKANSKO GIBANJE V FRANCJI

"Cashiers du communisme", Paris

Zaradi posebne važnosti članka, kateri temeljito razpravlja o reakcionarni politiki Vatikana in gotovih cerkvenih krogov v Franciji, priobčujemo naslednji članek za naša čitatelja, kateri nedvomno če tudi se v glavnem nanaša na razmere in zadeve v Franciji, daje primerno načelo politike Vatikana tudi napram ostalim državam v Evropi in svetu sploh. Ured.

Če hoče človek dobro razumeti politiko Narodnega republikanskega gibanja, jo mora postaviti v najširši okvir cerkvene politike, ki je narodno republikansko gibanje v Franciji njeno orodje.

Za dozdevnimi voditelji te stranke, izmed katerih so bili nekateri resnični pripadniki odprnega gibanja, stoji v resnici pravo prikrito vodstvo, to so veljaki francoske cerkve, škofje, kolaboracionisti, ki se zdaj v osvobodjeni Franciji prav tako, kakor včasur pod okupacijo, ravnavajo po direktivah tuje sile — Vatikana.

Med odporom so si katoliški rodoljubi, brez stikov — in prav zaradi tega — z vichyskyim episkopatom, iskreno prizadevali, da bi vodili pravo nacionalno politiko. Katoliška hierarhija se je bila tako zelo kompromitirala, da so ji katoličani iz odprnega gibanja nekoč, med osvoboditvijo, to povedali: ob svojem prihodu v Paris general De Gaulle, ni hotel spre-

lavlci — delavci, ki so prišli iz starega kraja od pluga in motike, ki so pa tukaj opravljali razna in različna dela. Nobeđen od njih se ni mudil z poukom in višjih šolah. Če torej upoštevamo to, bomo lahko izprevideli, kako napredno je bilo mišljenje gotovih rokavov, ki so v samem začetku kritizirali vsako najmanjšo napako, da si jih dobimo pri mnogo starih in prejšnjih delavcih, ki so izpraktiranih urednikov. Danes po pretni na tej sliki. In kaj ji je na to odgovoril? In kaj, res da so lepe, kaj pa misliš, da moraš biti povsod na sliki." To pa ni prav dragi prijatelj. Mi smo se s tem pokazali kdo in kaj smo, pokazali smo samo svoje dosedanje delo in napredek, da sledimo najlepšo pot narodne skupnosti za pravice vseh poštenih in dobrih ljudi, še posebej za narodne pravice. V enem svojem govoru ministrski predsednik maršal Tito je pripomnil, da je bila najbolj težavna naloga združiti in zediniti narode Jugoslavije. In to je posreželo, ker so narodi sprevredili, da se gre za pravico. Tako tudi mi se bomo za pravico delovnega človeka, da bi živel človeka dostojno življenje.

Poročilo o skupnem pikniku SANSovih podružnic v Detroitu

Piknik, ki so ga podružnice SANA št. 1, 108 priredile 21. julija, je vse stransko uspel kot moralno in finančno. Temu se je treba zahvaliti našim Hrvatim in njihovemu listu Narodnem Glasniku, Hrvatskem radio klubu, Jugoslavenskem radio klubu, ki so nam šli tako lepo na roke v agitaciji za ta piknik. Tako tudi Prosveta in list Edinost.

Vdeležba od strani Hrvatov je bila tako lepa, da si nismo nikdar pričakovali kaj takega. Toraj vsa čast njim!

Skupiček od piknika je čistih \$500.00 za otroško bolnico v Sloveniji, katere pošlje naš blagajnik na glavni urad v imenu obeh postojank. Omeniti moram še tole, da do gori omenjeno svote so še pripomogli sledeči, ki se niso udeležili piknika: Mr. Joe Kotar, \$10.00, Mr. John Lamut, \$5.00, Mr. Peter Puhek, \$5.00, Mrs. Mary Rant, \$5.00 in Mrs. Bara Semnik \$1.00.

Tudi je treba dati zahvalo hrvatskim biznismanom, ki so nam dali vso pivo za ta piknik. Tako tudi gre zahvala mladi Dorothy Kapel za njen trud, ki se je toliko zamudila da je tudi ona poskrbela za pivo pri svojih znanjih, in sladolede, poleg tega je pa še na pikniku nabirala prostovoljne prispevke. Nabrala je \$68.00. Darovalci so sledeči: Mr. Peter Benedik \$10.00, po pet dolarjev, Mr. Mrs. Plat, Mr. Tony Anžiček, Mr. Mrs. Bostanič, Mr. Mrs. Ivanof, Mr. Fred Henderson, Mr. Mrs. Eskra (iz Tolida) in Mr. Mrs. Stofla, tudi iz Toleda. Drugi so dajali po en dolar.

Zelo lepo za tako mlado dekle, da se toliko zanima z našim delom, želeti bi bilo da je več takih pomočnikov od tu rojene mladine pri našem gibanju in delovanju za pomoč stare domovine.

Ljudje božji, sem dejal. Saj venar smo vsi navadni delavci. Nihče med nami nima visokih šol, ker nismo imeli priliko, da bi se šolali in potom šole dosegli gotov poklic. Smo skoraj bi rekeli po večini samouki v marsikaterem oziru, tako so tudi naši tovariši uredniki. Pomislili pa je treba, da je bilo njihovo delo zelo naporno, da so se zalagali povrh še z nadurnim delom in da niso klonili pred težočami in površno kritiko. Zato po mojem mnenju zaslužijo vse priznanje, medtem ko bi se sami morali čutiti ponosnih, da imamo take ljudi v naše sredini.

Priznati moramo tudi, da je izvod na 12 strani res stal \$600.00, ki jih je treba nadomestiti v blagajno. Zato bi pripočeli vsem podružnicam kakor tudi ostalim naročnikom, da bi se pri najboljši volji spomnili te vsote in prispevali nekaj za njeno kritje.

Pozdrav čitateljem in naročnikom.

Franc Zaic

Pospešimo akcijo za X-ray aparat

Pospešimo akcijo za X-ray aparat. Kampanja za zbiranje prispevkov za x-ray aparat traja samo do 15. septembra. Ali bomo uspeli izpolniti kvoto do tedaj?

Apel za pomoč je bil naslovljen vsem Slovincem in Slovenkam v Kanadi. Ob enem so bile razpisane nabiralne pole na odseke, društva in posameznike od katerih smo imeli naslove. Pole se bodo po končani kampanji poslale v staro domovino.

Do sedaj smo prejeli mnogo pisem iz naselbin in od posameznikov v katerih poročajo, da so organizirani posebni odbori in da imajo zbrane že lepe svote v ta namen. Mnogi prispevajo svoj tedenski in celo mesečni zaslužek. Brez dvoma, je pa še kateri, ki še ni prispeval ničesar do sedaj. Sedaj ima priložnost, ko se zbira za Slovenijo Mi vsi moramo zasukati rokave in se podati čim preje na delo, ker naš narod pričakuje od nas pomoč. Mi vsi se moramo zavediti dejstva, da je naš narod prelil potoke krvi v zadnji štiriletni krvavi borbi, žrtvoval tisoče in tisoče življenj, da je izvojeval svojo svobodo. Naša sveta dolžnost je, da mu sedaj pomagamo čim večjo materialno in moralno pomoč, ker mu je sedaj ta pomoč najpotrebnejša. Ako bomo sedaj ostali gluhi na vse apele za pomoč našemu narodu v domovini, delamo napako ki je neodpustljiva in neopravičljiva pred zavestjo in narodom v domovini.

Apeliramo na vas vse, da se čim prej podate na delo. Pospešimo delo, pospešimo skupno akcijo vsi Kanadski Slovinci!

Ako nimate nabiralne pole pišite ponjo, da vam jo pošljemo. Naslov je: L. Troha 219 Keele St. Toronto 9 Ont.

Denarne nakaznice naslovite na: Council of Canadian South Slavs 19 Bay St. Toronto, Ont. in pošljite nabrano svoto kakor hitro imate nabrano, da se objavi v Edinosti.

Po zadnjem poročilu ki je bilo že objavljeno \$1.780.14 se je sklad za x-ray aparat zvišal na \$2.122.49 in sicer so poslali:

Joe Kobetič je poslal iz Windsorja \$180.00, katere je nabral na nabiralne pole, z pripombo, da bo poslal pole kadar bodo vse napolnjene.

Štefan Fugina je iz Hamiltona je osebno izročil pole z nabrano svoto \$100.35. Imena darovalcev na pole so kakor sledi: Odslek št. 13 V.P.Z. Bled Hamilton, Ont. \$50.00; Po \$5.00 so prispevali: — Štefan Fugina, Tony Mihelič, Andrew Stritof, Jakob Bolha. Po \$3.00: — Frances Zakrajsek, Marko Koce. Po 2.10: — Peter Zalec. Po \$2.00: — Joe Jurkovič, Josip Ostrman, Josip Vesel, Albin Zagore, Joe Levstik, Frank Zakrajšek. Po \$1.00: — John Kraj, Tony Grenko, John Jurečič, Josip Mrakužič, Josip Petric, Louis Kosmerl, Mr. in Mrs. J. Kraje.

Po 50c: — N. Novosel, J. Brkovec, Josip O'Hara, Frank Matjašič, Louis Klemenčič in Mary Kosml.

Po 25c: — J. O'Hara. Iz Perona je poslal Josip Prus \$42.00. Prispevali so na nabiralno polo: V.P.Z. Bled odslek št. 8 Peron Que. \$10.00, Josip Prus \$10.00, Rudolf Koridiš \$10.00.

Po \$5.00: — Jakob Praznik, Nick Horvat. Po \$2.00: — Marko Majerle.

Posamezni poslal: — Anton štukel Vest Grank Forks B.C. \$10.00 in Anton Bartolj 219 Keele St. \$10.00.

Iskrena hvala vsem darovalcem in nabiralcem.

L. Troha, tajnik

BILI SMO RES PRESENEČENI KO SMO DOBILI LIST NA 12 STRANI

Geraldton — Cenjeni tovariš urednik: Tukaj ti pošlem denarno nakaznico v znesku \$13.50, to je za: ilustrirano revijo "Tovariš" in pa dve ponovni naročnini. En dolar in 50 centov je priložila sestra Oreškovič, kot za zaostalo naročnino, kar skupaj znaša \$13.50 centov.

Kako smo bili presečeni, ko smo dobili ob četrti obletnici lista Edinost povečan izvod za osem strani. Kako so ga lepo okrasile slike naših dragih voditeljev iz stare domovine, zatem slike vsaj nekaterih Glavnih odbornikov Zveze Kanadskih Slovencev in pa mnoge podružnice naše narodne kulturne organizacije. Skoro verjeti nismo mogli, ker smo kot znano Kanadski Slovinci menda najmanjša narodna skupina v tej deželi, da bi bilo mogoče nekaj takega izdati z tako malo sil, ki so zaposlene v Glavnem uradu Zveze in uredništvu lista Edinost. Smo lahko torej ponosni, ko smo v tako kratki dobi naredili lep in primeren kulturni napredek, ki ga lahko primerjamo z drugimi narodnimi skupinami v tej deželi. Vem da so bili tudi drugi rojaki in rojakinje presečeni dobiti ta izvod tiskan in opremljen z številnimi slikami, ki je bil izdan ob četrti obletnici. Posebno se mi je dopadlo gradivo iz starega kraja tako tudi gradivo in članki naših glavnih odbornikov. Opisali so naš začetek, našli težkoče in pri tem poudarili na potrebo, da gradimo in širimo naše vrste, ker samo tako bomo res dostojni slavne imena, ki so si ga v krvavi borbi zaslužili narodi Jugoslavije.

Pri vsem tem sem pa le zapazila, da nekaj manjka, kar bi moralo biti prav tako priobčeno in to na prvi strani. Namreč manjka slika urednika Edinosti, Glavnega tajnika in blagajnika Zveze. Teh slik nismo zapazili ne na prvi in niti na zadnji strani. Zato mi tukaj predlagamo, da kadar bo kampanja lista Edinost, da se priobči slika urednika tov. Matešiča, na prvi strani. Kadar pa bo kampanja za novo članstvo, naj se priobče sliki Glavnega tajnika in blagajnika Zveze. Ne mislim da mi v Geraldtonu predlagamo nekaj, kar ni na svojem mestu in da se bodo z našim predlogom strinjali tudi ostali člani in članice Zveze Kanadskih Slovencev. To predlagamo zato, ker se zavemo vrednosti dela naših voditeljev, ki ga zavestno in nesebično opravljajo v prid skupnih interesov.

Kakor je že v naznanilo povedano, smo tukaj priredili banket v korist zbirne akcije za X-ray aparat. Povabili smo tov. Martina Bajuk, da nam je ob tej priliki govoril o mnogih stvareh, ki danes interesirajo mnoge. Povedal nam je razloži nam je mnogo o tekočih zadevah v svetu in posebno zvrnil pozornost na še bolj aktivno delo pri zahtevanju povrnitve Trsta in Julijske Krajine k Jugoslaviji.

V prihodnji izdaji tega lista opišem uspeh banketa, ko bomo zbrali vse nabiralne pole in drugo. E. Garbas.

Če smatramo v skladu s cerkvenimi naukom, da je človek grešnik in po naravi slab, je nesmiselno misliti, da bi bil kot tak sposoben kontrolirati družbo. Ne more biti pravične in dobre oblasti razen tiste, ki prihaja od boga. Cerkev si torej ne more misliti drugače osnovne oblasti in reda razen "božje pravice". Oblast ne more priti iz ljudstva, temveč samo od boga. Poslanica Leona XIII, o "izvoru oblasti" (20. junija 1881) zelo dobro definira to popolno nasprotovanje sleherni demokraciji. "Mnogi naši sodobniki trdijo, da izvira oblast iz ljudstva; da torej oblast ne pripada tistim, ki jo izvršujejo, temveč da jim pripada kot ljudskim pooblaščenem s to omejitvijo, da lahko ljudska volja vsak časa odvzame oblast, ki jo je dala svojim poslancem. To je tisto, kar loči katoličane od teh novih učiteljev; katoličani pripisujejo Bogu pravico do zapovedanja in izvajajo jo od tod kot iz naravnega vira in nujnega izvora". Ko je papež Pij 15 avgusta 1910 obšolil demokratična stremjenja "Silona" (ki njegov šef g. Marc Sanguie zdaj poslušno sedi v klopih Narodnega republikanskega gibanja) je na ves glas vzkliknil, da "prihaja za cerkev oblast od zgoraj in ne gre navzdol".

Tako se dosežeta podrejenost in poslušnost. Leon XIII. pravi v svoji poslanici "Immortale dei", ki se v nji govori o krščanski ustavi cerkve" (1. novembra 1885), da se

ki jo izvršuje nad vero in moralno". V svoji poslanici z dne 12. junija 1905 je razglasil za neobhodno potrebno, da katoličani sodelujejo pri družbenem in političnem delu, to delo pa mora biti pod vodstvom cerkve.

Pri vsem tem pa nam pravijo dobrohotni katoličani: "Papež je nezmojljiv samo v domeni vere in morale; v pogledu politike pa katoliški vernik ni prav nič vezan na navodila svete stolice". To nasprotuje katoliškemu nauku. Vatikanski zbor je Konstituciji Pastor aeternus (18. julija 1876) potrdil papeške prerogative. Poleg nauka o doktrinalni nezmojljivosti je še široko področje, kjer se politika in vera prepletata, to je tisto, kar imenujejo teologi "mešana vprašanja" in v teh vprašanjih se "hierarhijska podrejenost in dolžnost glede pokorščine v polnem obsegu prepletata". "Resna zmeta je", je pisal leta 1935 prečisti oče Dela Brieria ("Cerkev in njena uprava" str. 32), "smatratrati za obvezno soglasje ali poslušnost avtentičnemu sklepu Svetice stolice kratko in malo zato, ker naveden dokument ne vsebuje padežev nezmojljivosti". Tak je uradni in trajni nauk cerkve. Pripadnik katoliške vere mora vedeti, za kaj se obvezuje.

Druga zmeta je v veri, da je ta politika cerkve samo slučajno reakcionarna. V resnici je reakcionarna politika cerkve logična posledic osnovnih katoliških dogm.

NACELA, SREDSTVA IN METODE POLITIČNE AKCIJE CERKVE

Cerkev je politična sila, to hoče biti in ne more, da ne bi bila. Nekateri dobrohotniki katoliški včasih trdijo, da je cerkev duhovna sila, da nima pravice vmešavati se v politiko in da so njene sodelovanje zveze z reakcijo bolj naključje. Kolika zmeta. Vsa zgodovina cerkve in neprestano pridigovanje njenih poglobljarjev kaže, da je ta trditev zlagana. "Kdor koli resno presoja reči", je dejal Pij X. 9. novembra 1903, "bo priznal, da vrhovni poglavar cerkve ne more ločiti politike od duhovne oblasti,

TEKOCE NALOGE VLADE LJUDSKE REPUBLIKE SLOVENIJE

(Nadaljevanje in konec)

Kljub vsem pomanjkljivostim in slabostim, kljub vsem ostankom starega nasledstva, kljub dejstvu, da smo v iskanju boljših načinov dela in organizacije ko se sproti učimo in trudimo popravljati napake in izboljševati funkcioniranje vsega upravnega in gospodarskega aparata, so naši uspehi vendarle tako veliki, da se druge države, razen Sovjetske zveze nikakor ne morejo meriti z nami, zlasti, če primerjamo stanje, ki smo ga nasledili. Baza vseh naših gospodarskih in političnih uspehov je enotnost Osvobodilne fronte Slovenije v okviru Ljudske fronte Jugoslavije. Ta čvrsta zveza delovnega ljudstva vseh narodov Jugoslavije pod vodstvom naših velikih voditeljev z maršalom Titom na čelu bo tudi v bodoče garancija, da bomo mogli zastavljene naloge z uspehom izvršiti. Toda slediti moramo tudi v naprej nauku Komunistične partije, ki ga je tovariš Kirič ob vsaki priliki naglašal in opozarjal, kako nevarno je naslajati se o izvojevanih lovorikah in uspehih se nad tekočimi težavami. Izvojevanji uspehi nam morajo dati same pobude in dovolj samozavesti v premagovanju novih težkoč. Zato ne smemo dovoliti, da nam sovražnik, ki nikdar ne spi, s svojim rovarjenjem zasenčuje naše uspehe, nevedno zapeljuje v zablode in se trudi, da bi oslabil politično enotnost našega naroda in enotnost narodov Jugoslavije. — Budnost proti sovražniku, čuvanje in konsolidiranje naše enotnosti pa zahteve, da vsak naš aktivist v svojem dnevnem delu pazi, da s svojim pogrešnim delovanjem ne bi dajal sovražniku orožja v roke. Velika napaka je metati vse one, ki gojrnjajo in kritizirajo zaradi večjih ali manjših napak po naših ljudskih odborih in političnih organizacijah, v en koš z stvarnimi, čeprav zakamufiranimi sovražniki. Vsega obsojanja je vredna napaka, kadar se naši aktivisti in funkcionarji osnovnih organov oblasti v izvajanju te oblasti odvajajo od množice in se ne trudijo dovolj pridobiti množice za soudeležbo v izvajanju nalogov višjih organov oblasti in lastnih sklepov. Marsikje se greši v tem, da se ne odprejo vsi ventili konstruktivni in pozitivni kritiki, marveč se tudi onega, ki kakor koli godrnja, ožigosa kot reakcionarja. Naši aktivisti grešijo, če se izogibljajo odprtemu razpravljanju s tistimi, ki imajo napačne nazore, bodisi, da so v zablodi ali pa to delajo namerno. O vsem, kar delamo in ustvarjamo, moramo javno razpravljati. Kdor se strinja z nalogami, ki smo si jih zastavili in hoče pomagati, mu je treba dati tudi možnost sodelovanja, tako na političnem, gospodarskem, kakor tudi na kulturnem področju. Kdor pa nas skuša speljati na krivo pot tega moramo javno razkrinkati, da bo vsako vedel, kakaj ga odbijamo in kajamo. Način neod-

kritnega odzivanja od javnih funkcij pa omogoča, da nerazkrinkani nasprotniki pridobivajo pristaše med nepoučenimi, da ustvarjajo nerazpoloženje in rahlajo našo politično in akcijsko enotnost. S tem, ko dajemo istočasno možnost pozitivne kritike, možnost lojalnega sodelovanja vsakomur, ki hoče in je sposoben iskreno sodelovati, če že ne na političnem, pa na gospodarskem ali na strokovnem področju, s tem ustvarjamo pravo in jasno mejo ločnico od tistih, ki hočejo zlo, od tistih, ki se ne morejo pomiriti z našo stvarnostjo ljudske oblasti, od

tistih, ki zlorabljajo naše težave, ki napihujejo vsako našo drobno napako, zato, da bi vnesli zmedo v naš narod in da bi sejal nezaupanje do lastne oblasti. Razvijati moramo v našem ljudstvu vso potrebno politično tenkočutnost, da s tem preprečujemo, da bi kdor koli zavajal ljudstvo z zlorabo verskih čustev. Sedanja proces nad izdajalsko in zločinsko golaznijo z Dražo Mihajlovičem na čelu naj tudi slovenskemu ljudstvu prikljče v spomin vse ono kar so izdajalci našega naroda pod zaščito okupatorja počelnjali nad našim narodom. Prav

zato, ki hočemo in moramo imeti široko povezavo vseh konstruktivnih sil, ker je ta širina in enotnost porok za nadaljne uspehe, prav zato ne smemo dopustiti, da bi tisti sovražniki, ki smo jim velikodušno pustili življenje in svobodo, kljub njihovim strašnim zločinom, ki so jih počeli nad našim narodom, mogli šariti danes v našem političnem in gospodarskem življenju, pa če tudi v še tako zakriti obliki. Nikakor ne smemo dopustiti, da bi poštna verska čustva skušali še naprej zlorabljati proti ljudstvu kot so to delali v času okupacije in Rup-

nikovih zločinov.

Proces proti Draži Mihajloviču ponazoruje velično narodno osvobodilno borbo, prikazujoč, s kakšnimi koncentričnimi silami okupatorja, vseh branž, domačih najgobjnejših, najkrovočnejših izdajalcev in raznih inozemskih reakcionarjih sil sta se morali boriti narodno osvobodilna vojska in osvobodilni pokret, ki je spričel vseh teh sovražnikov in izdajalcev moral združiti res le udane in poštene rodoljube. Proces proti Mihajloviču je posebno važen za Slovenijo zlasti sedaj, ko nekateri še vedno v nekakšnem upanju na inozemsko pomoč, že pozabljajo, da je na vrsti še Rupnik, ki bi želeli, da bi se pozabilo, kako so oni sami zabadali nož u hrbet lastnemu narodu in ki mislijo, da bodo s svojo "vne-mo za dušni blagor" premamili en del prebivalstva za svoje ljudstvu sovražne namene. Ta proces naj poživši spomine na vse zločine, ki jih je ta pisana in izdajalska bratovščina vršila na Slovenskem. Ta proces mora pomagati našemu ljudstvu, da prepreči rovarjenje onih, ki danes odedi v ovčjo kožo poskušajo minirati našo politično enotnost in ljudsko oblast. Vsi aktivisti, vse delovno ljudstvo mora biti trdno povezano s čuvarki naše zakonitosti in skupno udariti po onih, ki se pregreše nad našimi zakoni, ki so garant naših pridobitev in bodočega napredka ter blaginje našega naroda.

Iz francoščine prevedla K. N.

"Nikar se ne razburjaj, otrok moj, to je vendar čisto naravno. . ."

"Ne, to je pa že preveč! Le zakaj sem se pripeljala k vama? Mar bi bila poslušala glas srca in odpotovala z Miguelom v Ženevo. . . Da, hotela sem odpotovati tja. . . stanovati v velikem hotelu, nositi razkošne večerne obleke. . . ugajati. . . Oh, kako sem sanjari! o vsem tem! Vso noč sem mislila samo na to!"

Govorec o svojih sanjah se je mlada žena zadržala nekam v daljavo. In slike, ki jih je risala fantazija, so morale biti res mikavne, kajti Oranine sinje oči so se svetile v ognju blaženosti.

"Vsekako je torej najpametneje, da odpotuješ kar najhitreje za svojim možem v Ženevo!" je vzkliknila gospa Le Cadreronova; ubožica ni bila vajena pri svoji hčeri tako muhastega vedenja.

"Menda že," je sanjavo odgovorila mlada žena in se živo zganila, kakor bi jo te besede zbudile. "Saj res! Poiskala bom v Ženevi Miguela. Saj je vendar mož! Mož, ki živi v veri, da je njegova žena doma, v Parizu pa jo na lepem sreča v Ženevi. . ."

Nasmehnla se je ob teh sladkih mislih. Mikalo jo je, da bi odpotovala za svojim možem, vsa vesela, lepo oblečena in nasmejana da bi ga presenetila tedaj, ko bi najmanj pričakoval.

Gospa Le Cadreronova je nekaj premišljevala.

"Ali bo dalj časa ostal v Švici?" je naposled vprašala.

"Ne vem. . . morda do konca meseca. . . morda celo dalje. Zanimal se je, ali imam dovolj denarja do konca meseca."

"Dobro. Odpočij se danes, ljuba moja. Gotovo si utrujena, potovanje te je najbrž izmučilo. Jutri. . ."

"Jutri?"

"Vzemi naš avto, če želiš, saj vendar veš, da ti je zmerom na razpolago. Odpelji se v Ženevo če te srce tako vleče tja."

"Toda če se bo hotela iz Francije odpeljati z avtomobilom, bo morala izpolniti še kakšne obveznosti. To bo morda trajalo še nekaj dni. Bolje bo, če se bo odpeljala z vlakom," je pripomnil gospod Le Cadreron. "In če bo v Ženevi potrebovala avto, ga bo lahko tam najela."

"Prav imaš," je vzkliknila gospa Le Cadreronova. "Orana, zdaj še mene poslušaj nekaj minut in nikar ne ugovarjaj! Očka ti bo dal potrebno vsoto, da boš brez skrbi odpotovala na tako dolgo pot. Jutri je lepo mahni tja doli in preseneči svojega moža! Res, najbolje bo, če že jutri odpotuješ k Miguelu."

"Oh, to bo presenečenje. Pravo presenečenje!" je vzkliknila Orana in vstala. V očeh kjer so se komaj dobro posušile solze, se je zasvetila, nova srečna luč.

Skočila je k očetu in materi in ju po vrsti objela.

"Izvrstna sta," je vzkliknila in solze ganotja so ji spet privrele v oči. "Oh, kakšna škoda!" se je na lepem spomnila. "Če bi vedela, da bom odpotovala, bi vzela s seboj več oblek!"

"Hm, mislim, da bo tvoj mož prav tako srečen, če te bo zagledal v preprosti obleki kakor če bi ga presenetila v razkošni toaleti!" je pomirljivo dejala gospa Le Cadreronova.

Orana ni odgovorila. Solze so se ji že posušile. Zdelo se je, da napeto nekaj premišluje.

"Odpotovala bom, da! In vendar. . . bolje bi bilo, če bi vzela nekaj več oblek. . ."

Njen obraz je kar sijal ob misli, da bo morda že jutri videla svojega moža.

"Oh, kako srečna sem," je spet vzkliknila in živčno stisnila materi roko. Kako sem srečna, da bom lahko odpotovala! Ne moreta si misliti, kako me je užalostila ta nenadna ločitev!"

Gospa Cadreronova se je vsa srečna nasmehnla: "Razumem te, ljuba moja," je hudomušno pripomnila in pomežiknila možu, "tudi midva sva bila mlada. . ."

Oh, tako malo zadošča, da pomiriš materino srce! Ob misli, da se njena hči veseli svidenja s svojim možem, se je gospa Cadreronova čisto pomirila, Orana torej ljubi Miguela, o tem ni zdaj več nikakega dvoma. Hčerin zakon torej ni — tega se je namreč gospa Cadreronova najbolj bala — zakon brez ljubezni.

"Oh", je vzdihnila mati, "srečna sem, videč kako ljubiš svojega moža."

Orana jo je začudeno pogledala; Jaz da ga ljubim? Jaz?!" je vzkliknila presenečena.

"Kajpak," je odrezal gospod Le Cadreron, ki mu je bilo tega prerekanja dovolj. "Sama si dejala, da je tako."

Orana je instinktivno začutila, da je bolje, če potrdi očetove besede. Pobesila je glavo in tiho dejala: "Bo že tako, menda res. Vsekako se že veselim, da bom svojega moža morda že jutri videla. . ."

Ob poslednjih besedah se je pričela živčno smejati. Gospod in gospa nista opazila, da se Orana ne smeja od srca. Pomenljivo sta se spogledala in gospa Le Cadreronova se je tudi vsa srečna nasmehnla.

Kje neki bi ta dva poštna, nekoliko staromodna človeka slutila, da se njuna hči čisto iz drugačnih vzrokov veseli svidenja s svojim možem? Kako naj bi se domislila da se včasih veselimo tudi sladkega maščevanja in ne samo ljubezni? Vedela sta samo, da si Orana zelo želi odpotovati za možem, in to jima je zadoščalo. Dovolj jima je bila zavest, da moreta svoji hčeri ustreči in ji pomagati, da bo kar najhitreje uresničila to svojo željo.

(Nadaljevanje prihodnjič)

POPRAVEK

Ker je v sporočilu Sveta Kanadskih Južnih Slovanov glede Trsta in Julijske Krajine izpuščena družstvena številka našega društva, se naproša uredništvo tega lista, da se priobči naslednji popravek:

Naš odsek št. 11 VPZ. Bled je storil svojo narodno dolžnost in poslal resolucijo za priključitev Trsta k Jugoslaviji, premieru Mackenzie Kingu, Ottawa, Ont.

Prosimo da se gornje upošteva. Za odsek št. 11. VPZ Bled. R. Zupan, taj.

PISMA NAROČNIKOV

Readmore — Cenjeno uredništvo. Prilagam denarno nakaznico v znesku šest dolarjev, za ponovno in zaostalo naročnino, ter se vam lepo zahvalim, da ste mi redno pošiljali list.

M. Radovich

Ely, Minn. — Uredništvu Edinosti. Tukaj vam pošiljam štiri dolarje za 16 izvodov ilustrirane revije "Tovariš". Je res zanimiva revija tako, da bi si jo moral vsak nabaviti, kjer bo dobil mnogo poučenega čtiva, pa tudi mnogo slik iz starega kraja.

L. Prijatelj

Hamilton, Ont.

Lokalni svet Kanadskih Južnih Slovanov bo imel svojo sejo v nedeljo dne 18. avgusta ob 7. uri zvečer v prostorih S.K.H. na 243 Beach Rd.

Naprošate se vsi člani, da se udeležite te velevažne seje ker se bodo na seji delila potrdila vsem onim kateri so prispevali prispevke na shodu delegacije Rdečega križa Jugoslavije, katera se je vršila v tehnični šoli. Poleg tega bodo še nekatere važne stvari za rešavati. Potrebno je, da vsaki član prinese tudi člansko knjižnico ker se bo pobirala letna članarina katera je 1 dolar letno.

Član Sveta K.J.S. je vsak oni kateri je kaj prispeval za pomoč preko Sveta K.J.S. za pomoč našemu narodu v Jugoslaviji.

Ne opustite te zelo važne seje! Tajnik S.K.J.S. Luka Mladjenovic

Papež v strahu pred komunizmom

Papež v Rimu, ki je govoril zadnji teden v Vatikanski prestolici rimokatoliške cerkve, je kot navadno za vse neurejene stvari in sporne zadeve obdobil "Komunizem." Papež pravi, da vidi v "Komunizmu" največjo nevarnost vojne dobe.

Sveda tudi sam papež ne more biti drugačen od ostalih kapitalističnih teoretikov, kateri vidijo povsod, kjer se zbirajo ljudske množice in zahtevajo svoje narodne in socialne pravice, samo "rudeče strašilo". Vendar bi bilo enkrat pravičnija in pošteno poslušati glas pravičnih, ki vidijo v naraščanju cen, življenjskim potrebščinam velike profite podjetnikov, ki vidijo v antisovjetski, antijugoslovanski in antidelavski gonji rušitelje mednarodnega miru in podžigalce tretje svetovne vojne. Poslušati glas primorskih Slovencev, ki zahtevajo priključitev k

OBISK V UREDNIŠTVU

Uredništvo sta obiskala Mr. Jože in Mrs. Agnes Pasarič, stanujoča v Elizabeth, N.Y. bila sta na obisku pri Johnu Križu, njun sorodnik, ki stanuje tukaj v Toronto.

Oba sta doma iz Semiča pri Črnomlju v Belokrajini in se zelo rada spominjata mnogih vasi ob vznožju Gorjanc, lepih vinogradov in zidanic, ki se vrste po vinogradih.

Vse najboljše obema!

ZVEDEL BI RAD

Kje se nahaja Frank Sterle, doma iz Topola, Bloke. Tukaj ima pismo iz starega kraja ob brata Jožeta Sterle, ki mu ga bi rad poslal na njegov naslov. Prosim členjane čitatelje tega lista ako kdo ve za njegov naslov, da bi mi ga poslal za kar se vnaprej zahvaljujem. Ako bo pa sam čital ta oglas, naj se oglasi, na moj naslov:

Joe Markovič
P. O.
East Coulee, Alta.

Jugoslaviji, poslušati glas ljudstva v Egiptu, Indoneziji, Grčiji in Španiji. Poslušati glas iz grobov milijonov ljudskih žrtev, ki jih je zahtevala nemško-italijanska fašistična agresija, ki pravijo: "Nova doba je na pohodu. Pravica in svoboda zahtevata od vseh brez izjeme nazorov — pa tudi od cerkvenih ustanov, da se zatre poslednja snet fašističnih ostankov, da se povrne samo tista pravica narodom, za katero so se borili in prelivali svojo kri, dajali ogromne žrtve, da se odstrani kriminalno čuščvanje naroda proti narodu, verske grupe proti drugi verski grupi, da se zaščiti mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje."

Veliko je stvari, ki jih tako papež v Rimu kakor tudi gotovi krogi v svetu nečajo videti. Ne zdi se jim primerno slišati glas pravice, tembolj z večjo vneto napovedujejo strah pred "rudečim strašilom", katero je kot najbolj sovražno seme zapuščina največjih zločincev v povesti človeštva — Hitlerja in Musolinija.

In z to zapuščino se poslužuje tudi papež v Rimu.

SPOMENIK PADLIM DELAVCEM V TRSTU

Trst — Ob navzočnosti mnogostevnih vdeležencev je odkrit spomenik v ladjedelnici sv. Marko v Trstu v spomin padlim delavcem v Narodno osvobodilni borbi. Ta spomenik je bil po naredbi polkovnika Fodena zavezniške okupacijske vojne uprave ladjedelnice pred nekoliko dnevi zakrit.

\$17.00 ZA X-RAJ APARAT

Port Radium — Cenjeno uredništvo Edinosti. Tudi jaz se vam oglašam iz daljave in vam pošiljam denarno nakaznico v znesku \$20.00, to je: \$17.00 za sklad X-raj aparata za Slovenijo in tri dolarje za ponovitev moje naročnine

Sedaj vas pa še nekaj prosim, da mi sporočite ako vi pošiljate ta list v stari kraj. Jaz bi ga rad naročil svojim sorodnikom.

Joe Musich

Vlada Jugoslavije Smatra za Svojo Glavno Obveznost Pred Svojimi Narodi, Tako Često Napadenimi in Ogroženimi od Italije, da s Pomočjo Svojih Zaveznikov Končno Zagotovi Mir na Svojih Mejah

(Nadaljevanje in konec)

Italiji se prepriča kanalska dolina, ki je proti vzhodu zvezana z dolino reke Save Dolinke. Tako postavljena meja ogroža varnost ljubljanske kotline. Toda Kanalska dolina ni bila nikdar italijanska, niti ne sedaj, kar priznava poročilo komisije in očitno je, da je potrebna Italiji le zaradi agresivne strategije. V pretekli vojni je Italija pričela svoj napad na Jugoslavijo prav skozi to dolino. Zato je prav zaradi varnosti potrebno, da se Kanalska dolina prikljči miroljubni Jugoslaviji.

Najočitnejši je primer s koridorom v zapadni Istri. Iz samega poročila je jasno, da bi tak koridor po zapadni Istri, kakršnega so predlagali eksperti Amerike, Vel. Britanije in Francije bil neupravičen v etničnem pogledu, v nasprotju s sklepi zunanjih ministrov od 15 sept. 1945, v ekonomskem pogledu bi bil monstrum, ki nima primere v svetu in bi vodil k popolnemu osiromašenju velikega dela Istre. Če imamo vse to pred očmi, potem je jasno, da bi imel ta koridor za Italijo samo en smisel: da ga izkoristi kot odskočno desko za eventualno novo agresijo proti Jugoslaviji. Predlagane mejne linije bi prepustile Italiji mostobran vzdolž zapadne obale Istre, dva predloga pa celo vojno luko Pulj.

Ta mostobran z omenjeno luko resno ogroža varnost kvarterskega prostora, pri čemer se ne sme pozabiti, da bo Italija kljub temu, da ji bo deloma odvzeto vojno brodovje, na morju še vedno močnejša kot Jugoslavija.

JUGOSLAVIJA OSTANE PRI SVOJEM PREDLOGU MEJA, KI JE BIL PREDLOŽEN SVETU ZUNANJH MINISTROV SEPTEMBRA 1945. LETA.

Zarada vseh teh razlogov moram v imenu vlade FLRJ izjaviti, da Jugoslavije ne more sprejeti niti enega od teh predlogov in da vztraja na svojem predlogu meje, ki je bil predložen Svetu ministrov za zunanje zadeve v septembru 1945 leta. Po vsem tem so predlogi ekspertov Amerike, Anglije in Francije takšni, da dajejo prednost Italiji, za Jugoslavijo pa so neugodni. Italiji se daje ozemlje, ki je etnično jugoslovansko. Daje se ji luka Trst, brez katere lahko živi in ki ji nikakor ne pripada. Poleg vsega tega je Trst otok, in je tudi kot otok etnično nehomogen, v morju jugoslovansko. Nema se trgajo od svojih zgodovinskih pokrajini, pristajane meje in od svojega zaledja. Hočeš nočeš se mora človek vprašati — med kakšnimi dvema deželama se postavlja nova meja?

Katera je bila napadena in je bila zaveznik, katera pa je bila vojni hujskalec, agresor in sestavni del osi? Ni potrebno ponovno poudarjati ogromnih žrtev, herojskega vojnega napora jugoslovanskih narodov — zvestih zaveznikov demokratskih narodov v vojni proti Nemčiji in njenim zaveznikom. Ta napor in te žrtve so vam znane in vsi zavezniki odgovorni faktorji so jih nešteto krat poudarili. Toda zdi se, da je treba spomniti na to, da je bila Italija glavni zaveznik Nemčije v Evropi, da je bil njen strateški položaj in njen vojni potencial eden od odločilnih faktorjev, ki so omogočili hitlerjevo hegemonijo na kontinentu. Prav tako mislim, da je treba spomniti na to, da je bila Jugoslavija glavno bojišče italijanske vojske. Tukaj je, v vojni proti njej, besnela, streljala in požigala. Jugoslavija je izgubila mnogo svojih sinov, ki so dali svoja življenja za svobodo in zmago zavezniške stvari.

Poleg tega moram še poudariti, da vlada Jugoslavije ni dobila vitisa, da so v Italiji popolnoma uničene korenine agresije fašizma. Zaradi tega smatra vlada Jugoslavije za svojo glavno obveznost pred svojimi narodi, ki so bili tolikokrat napadeni in ogroženi od Italije, da s pomočjo svojih zaveznikov končno zavaruje mir na

svojih mejah. Predlaga se nekaj koridor od Italije skozi živo meso naše etnične ozemlja vzdolž naše obale. Cel narod — slovenski — se popolnoma odreže od morja, in to par kilometrov od obale, čeprav je naseljena z njegovim prebivalstvom. Po prejšnji vojni je bil ustvarjen nek sličen koridor. To je bil koridor na Danzing. Dan je bil zavezniku — Poljski — da se ji odpre prehod k morju. Tukaj pa se ustvarja nek koridor, zavezniku zapira dostop k morju, ki ga ekonomsko slabi in ki v največji meri privilegira agresorja. Poleg tega se daje koridor preko ozemlja, ki je tudi po poročilu komisije, v etničnem pogledu jugoslovansko. Dovolite, da ob tem dejstvu izrazim prepričanje, da bi občutili naši narodi določanje meje, ki bi ustvarila koridor preko naše zemlje, kot globoko žalitev in nebo vpijočo krivico, storjeno Jugoslaviji. Predlagane meje bi dejansko pomenile kazni za Jugoslavijo, za njeno po-zrtvovanost in delež pri izvajanju zmage skupne zavezniške stvari. Kazen izročeno od zaveznikov! Mir, ki se ustvarja, bi moral biti pravičen mir. Moral bi biti trajen. Zaradi tega bi meje med državami v čim večji meri morale zavarovati miroljubne narode pred možnostjo bodoče agresije. Ta cilj se na drugih mestih upo-

števa. Od japonskih posesti do Porurja — povsod imajo zavezniki pred očmi nalogo, da morajo pri določanju končne meje posameznih teritorijev težiti za tem, da sprejmo ponovitev agresije s strani tistih dežel, ki so izzvale vojne in vrgle svet v nesrečo. Čemu se potem dela izjema za našo mejo? Čemu se potem prav tukaj ne misli na varnost zaveznika, ki je bil poleg tega glavna žrtev italijanskega agresorja, temveč se dajajo Italiji nova oporišča? Čemu se dela izjema za naše meje, ko je vendar očitno, da zahtevamo samo svoje etnično ozemlje, samo tisto, kar bi nam moralo pripasti po vseh načelih — etničnih, ekonomskih, geografskih in političnih?

Na koncu ponovljam, da ne goji Jugoslavija nikakega sovražstva proti italijanskemu narodu in ne postavlja svoje zahteve kot maščevanje za grozodejstva italijanskih zavojevalcev. Pripravljeni smo bila celo, da prijateljski način revidiramo svoje stališče glede višine reperacij s strani Italije, če bi bila Jugoslaviji vrnjena njena zemlja, da bi se s tem olajšala v-spostavitve prijateljskih odnosov z Italijo. Prav tako je Jugoslavija pripravljena dati vse potrebne mednarodne garancije glede pravice italijanske manjšine in glede zagotovitve imovine in gospodarske iniciative v Trstu.